Observatoriulu ese de doue ori in septemana, mercurea si sambat'a.

Pretiulu

pentru Sibiiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci; — numeri singuratici se dau càte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare càte 7 cr., la adou'a si a trei'a càte 6 cr. v. a. si preste acesa 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiiu.

Nr. 55. Sibiiu, 11/23 Iuliu 1879. **Anulu II.**

Cestiunea emanciparii jidaniloru din Romani'a.

Diaristic'a germano-magara nu numai din monarchi'a nóstra austro-ungaria, ci si cele mai respandite foi din strainetate se preocupa cu cestiunea emanciparii jidaniloru din Romani'a, ce in momentele de fatia a devenitu o crisa acuta, respective cestiune de cabinetu dupace ministrulu-presiedinte Bratianu si-a si datu éra Domnitoriulu ia si primitu demissiunea invitandu si insarcinandu — precum ne anuncia scirile mai recenti telegrafice — pre Demetriu Ghic'a cu formarea noului cabinetu.

Caus'a acestei crise este, — precum se scie — diverginti'a escata intre pareri, cu privire la resolvirea dispositiunei din punctulu 44 alu tractatului de Berlin croitu de càtra poterile europene, prin care independinti'a Romaniei s'a facutu pendinte dela esecutarea acestui punctu relativu la conditiunile de naturalisare ale strainiloru veniti in Romani'a, adeca nu numai a jidaniloru, ci si a tuturoru neindigeniloru fàra osebire de nationalitate si confessiune.

In decursulu desbateriloru in camera si dupa multe din cele mai insufletite discursuri ale deputatiloru, modulu celu mai corectu si eficace la resolvirea cestiunei si respective pentru esecutarea corespundietóre si practica a susu atinsului punctu conventionalu, s'a stabilitu intru revidiurea Art. 7 din constitutiunea tierii, adeca modificarea aceluia in consonantia cu recerintiele indigitate prin acelu punctu din conventiune. Regimului Bratianu, in butulu celoru mai incordate nisuintie nu i succese a-si face o maioritate spriginitóre.

Angustulu spatiu nu ne permite a comunicá lectoriloru nostri tóte càte le scriu diariele straine despre acésta cestiune, acum cea mai inportanta intre evenimentele politice esterne. Cea mai buna si esacta informatiune asupra ei, o aflamu clarificata si caracterisata in not'a diplomatica a ministrului de esterne Campineanu tramisa càtra agentii de langa poterile europene pe carea o publica diariulu germanu din Vien'a „Neue Freie Presse“ in Nr. 5350 din 19 l. c. si care negresitu cà va fi reprodusa si in colónele acestui diariu.

Intr'acea inse este bine si necessariu, cá lectorii nostri, mai vertosu cei din Romani'a pe cari ii privesce si interesédia mai deaprópe cestiunea, se scie cum se pronuncia asupra ei diariele de dincóci, anume cele germane magiaróne simpathice jidaniloru si cele magiare?

Precandu cunoscutulu mare organu alu „Aliantiei israelite universale“ celu mai latitu si cetitu diariu „Pester Lloyd“ in Nr. 197 din 18 l. c. intr'unu articolu de fondu, tractandu cestiunea din punctulu seu de vedere pronuntiatu jidovescu speculativu, isbesce in regimu, camera si deputati pentru atitudinea loru fatia de jidani si se folosesce de cei mai persiflatori si infruntatori termini, dupa cum i cam este datin'a a scuipá la tóte ocasiunile candu se ocupa de Romani'a, — atunci diariulu gubernamentalu magiaru din Budapest'a „Hon“ in Nr. 171 din 16 l. c. surprinde pe lectorii sei cu o corespondentia datata din Bucuresci si subscrisa de cunoscutulu Ludovicu Vandory redactoru alu diariului magiaru ce apare in Bucuresci sub nume de „Bukuresti Hiradó“ in care nu arare ori au fostu batjocuriti romanii de dincóce si de dincolo de Carpati, precum insusi o spune pe fatia in esordiulu corespondintiei sale alu carui coprinsu este urmatoriulu:

„Amu fostu in Budapest'a, dar' n'am avutu atàta timpu, cá se potu cercetá mai adese ori onorat'a redactiune a fóiei d-vóstre, de si asiu fi doritu acésta mai cu sama, cá se ve pociu dá deslusiri verbale mai detaiate in cestiunea „jidovésca“, care e la ordinea dilei in Romani'a, cá se ve pociu comunicá mai pe largu in càtu e corecta sau nu purtarea camerei Romaniei si a regimului in cestiunea „jidovésca“; dar fiindu cà tóte aceste nu le-amu potutu face din caus'a scurtimei timpului si a multeloru afaceri, fia'mi ertatu de si pe scurtu a ve inpartasí in acésta afacere vederile mele castigate in urm'a esperientieloru facute in decursu de unu siru lungu de ani.

Se nu fiu acusatu, cà dóra asiu fi contrariu neamului jidovescu, departe e de mine acésta; din ânima iubescu pe patriotii jidovi din Ungari'a si mai bine amu invetiatu a'i cunósce departe de patria — in strainetate. — Mai multe sute de Jidovi magiari locuescu in Romani'a de decenii, si nu cà dóra 'si-ar uitá limb'a, dar' nu afli familie de jidovu magiaru, unde copii se nu invetie mai antaiu limb'a magiara, si nu numai cà vorbescu unguresce, dar' si sciu simtí unguresce.

Trebue se premitu inca si aceea, cà nepreocupatu ve scriu aceste renduri, voindu a serví purului adeveru. Liberu si sinceru v'amu scrisu si atunci din Bucuresci, candu Russulu a fostu domnu aici si candu Romani'a si press'a ei ne urau pre noi Magiarii. Liberu v'amu scrisu si atunci candu sabi'a lui Damocle aternà asupra capului meu, si daca amu avutu curagiu a ve scrie despre lucruri incorecte, au nu este datorinti'a mea a ve vorbí si despre cele corecte?

Romani'a este nemijlocit'a vecina a Ungariei; in multe privintie interesele nóstre sunt identice si asia e cu atàtu mai de lipsa cá in patri'a mea se se cunósca adeverulu.

Acestea premise se vedemu, corecta e purtarea Romaniei fatia cu punctulu 44 alu conventiunei din Berlin? Se cautamu corecta e revidiuirea punctului 7 alu constitutiunei romane asia dupa cum voiesce legislatiunea Romaniei a'lu revidiui?

In Romani'a aflamu 300 mii de Jidovii poloni (ér' nu 130 mii — dupa cum sustienea „N. P. J.“ in Nr. de Sambat'a trecuta.)

Intre acestii 300 mii Jidovi nici cu lamp'a lui Diogene n'amu aflá nici pe unulu, care se simtia romanesce, — acestia se nisuiescu numai spre aceea, cà se aduca Romani'a la sapa de lemnu apoi cá tradatori se o arunce in ghiarele Muscalului; Jidovii din Moldov'a nu camatorescu cu 60—70% ci su 600—700%. E dreptu cà in Romani'a nu se afla nici unu Jidovu polonu, care se nu vorbésca limb'a romana, dar' ei nu pentru aceea invatia romanesce, cá se póta dice: „Se traiasca patria“, ci pentru aceea o invétia, cá se póta strigá: „Piara Romani'a“. Jidovulu polonu nu este, cum au fostu Jidovii nostri magiari inainte de emancipare, cari in anii 1850 au plansu inpreuna cu noi, in anulu 1861 s'au bucuratu inpreuna cu noi si in 1867 inpreuna cu noi au serbatoritu, fara a fi fostu emancipati.

Jidovulu polonu nu scie ce este patriotismulu, Jidovulu polonu nu scie ce e ânim'a, ce e sufletulu; elu nu cunósce aceste scantei domnedieesci, elu numai un'a scie: usur'a fara sufletu; numai unu lucru e sacru inaintea lui: egoismulu cu ori-ce pretiu.

Se nu intrebe poterile europene pe crestinii, daca e adeverata asertiunea mea? ci intrebe pre Jidovii francesi, germani, austriaci sau magiari, cari locuescu in Romani'a; dela acestia se céra informatiuni despre coreligionarii loru si apoi se judece.

Poterile europene cu esceptiune de Austro-Ungari'a solicitédia cu tóta seriositatea emanciparea Jidoviloru, ba amenintia chiaru pe gubernulu romanu, daca nu va esecutá càtu mai curendu punctulu 44 din conventiunea dela Berlin, nu dupa cum cere mintea sanatósa, ci dupa cum pretinde interesulu „Aliantiei israelite“.

Da! Natiunea si regimulu romanu voiescu a esecutá punctulu 44 — inse asia dupa cum le dictédia spiritulu acestui punctu — asia cum le o permitu interesele morale si materiale ale Romaniei. Acela care pretinde dela Romani'a mai multu e inamiculu Romaniei, acela doresce nimicirea Romaniei, cà-ci in acelu momentu, candu Romani'a va emancipá preste totu pe Jidovii din Moldov'a, in acelu momentu ea este din punctu de vedere economicu nimicita.

Foisiór'a „Observatoriului“.

Materialu pentru biographi'a lui Andreiu Murasianu.

(Din corespodenti'a lui Andreiu Murasianu.)

Clarissime Domine!

Sibiiu, 19/4 1861.

Am cititu cu multa placere pretiós'a D-tale scrisóre din 17 Aprile, si 'ti multiumescu din profundulu ânimei pentru ostenelele ce ai facutu pentru mine. — Eu la gól'a translatura, cà-ci nu este inpreunata, cum a fostu aci, cu rangulu de concipistu, am ajunsu numai cá Pilatu in Credo, nu am cerut'o cu gur'a au inscrisu la sufletu de omu, cà-ci ea nu e pentru mine; precum D-ta bine scii, la translatur'a din Clusiu a'si avea a traduce din roman'a in magiara si vice-versa, asta din urma totu ar merge, dar' cea dintaiu nu de locu, cà-ci eu de 11 ani nu am mai prinsu carte magiara a mana apoi nici-odata nu am fostu asia de perfectu in limb'a magiara, cà se fiu potutu indrasní a stilisá dupa spiritulu celu nou, va se dica din capulu meu nu aveamu cuventu se-o ceru nici-odata; dar' eata cum s'a intemplatu. Dunca si Alduleanu au fostu de multu avisati, cà voru merge consiliari la Clusiu. Femeile loru cu femei'a mea, mai alesu Alduleana, traiau fórte bine; acésta audindu cà barbatu 'i merge la Clusiu, a miscatu tóte barrierele ânimei barbatului seu, cá acela cu ajutoriulu lui Dunca se'mi castige si mie quo cunque pretio unu postu in Clusiu, cá se fia femeile (sic) la olalta.

A vinitu tréba alegerii consiliariloru, s'au alesu Dunca si Alduleanu; a venitu rendulu se se aléga secretarii, dar consiliarii nostri nu erá pe acolo. La acésta propunere de secretari, nu sciu bine in Clusiu au in Vien'a s'a intemplatu se dice, cà s'ar fi atinsu ceva si de mine, cá de celu mai vechiu concipistu alu gubernului germanu dela noi, dar' audindu unu magiaru, ce stá intr'unu fundu alu salonului numele Muresianu, a intrebatu: Acela este, care a compusu „Desteptate Romane? respundindui ceilalti, cà e acela, ar fi disu incetu: Na, jol vagyon.“ — Va se dica secretariu nu me am facutu.

A venitu mai tardiu rendulu la alegerea concipistiloru, dupa-ce mersese la Clusiu si Dunca cu Alduleanu si au asistatu ambii la alegerea concipistiloru, se vede treb'a ca aici de mine nu a fostu nici vorba. Asia dara am cadiutu si din concipistu. — Ce se faca ei acum, cá sé me imbrace si pe mine cu ceva? Se scularа si votára cu totii romanii consiliari, cà trebuinti'a neaparata ar cere, cá si mai inainte, infiintiarea postului de „román nyelvből fordito“. Aici sórtea póte dupa recomandatiunea domniloru mei, cu cari eu in viati'a mea nu amu fostu vorbitu de nici unu postu, a cadiutu pe mine se fiu eu simplu translatoru si inca cum sta in decretu, cu leafa de 472 fl. 50 cr. val. aust. adeca plat'a cea vechia de 450 fl. pe care o avú fratele Bobu, si pe care 'lu pusesera translatoru din cancelistu. Acesta e se fia si rangulu meu, va se dica, din concipistu cu a 9 classa de diete, cancelistu cu a 12 classe de diete. Cu tóte aceste in decretu 'mi se dice, cà s'a scrisu totu-odata susu, cá se se aduca salariulu celu de 472 fl. 50 m. a. la 840 fl. m. a.; dar' de categoria rangului nu atinge nimicu; va se dica, remane si pe viitoriu rangulu de cancelistu. — Eu decretu'lu mai tienu ceva timpu, cam pàna la pasci, apoi ilu tramitu frumosu indaraptu, escusandu 'me, cà nu am acea desteritate, cá se potu traduce bine si curatu din romanesce in magiara, si mai incolo cà am unu baiatu la Gymnasiulu germanu in Sibiiu, pe care ducendu'lu la Clusiu, si nesciindu unguresce, ar trebui se taie caniloru frundie.

Adaoge! A séra veni la noi femei'a lui Alduleanu cu o scrisóre dela barbatu in mana, si dice, cà'ia demandatu se mi o citésca, ce este despre mine. Acolo de mine stà: „spune fratelui Andreiu, cà acum se nu indrasnésca a veni la Clusiu, chiaru de l'aru chiamá cu forti'a, ci se astepte, cà pe pasci vinu eu acasa, si atunci ilu voiu luá cu mine.“

Ce va se dica acésta nu sciu! — Eu dar, se fii siguru, cá 'mi dau dimissiunea din postulu de translatoru si la Clusiu nu me ducu de feliu! La lun'a lui Iuliu vinu cu familia cu totu la Brasiovu si petrecu pàna in primavar'a viitore, candu apoi trecu Carpatii cei mandrii carii mi-au fostu pururea pretiuiti, si me asiedu dincolo. D-da la Brasiovu nu poti se strabati cu mine de senatoru, cà-ci eu sunt din Bistriti'a si Comesulu mana pe ómeni la patri'a loru. — Fa ce poti. Cu aceste sarutandute remanu*)

Alu D-tale frate in dreptate

Andreiu m. p.

Clarissime Domine!

Sibiiu, 20/8 Maiu 1861.

Am primitu onorat'a D-tale epistola din 16 a. c. si cele cu bunatate impartasite le-am luatu la ânima. In epistol'a de mai inainte eu am scrisu, ca nu am primitu postulu de simplu „fordito“ din caus'a limbei magiare in care nefiindu eu asia tare, numai ma'si fi prostituatu. In decretulu meu a statu curatu, cà léf'a mea este 472 fl. 50 cr. ö. W., inse se apromite, cà totu-odata se scrie la curte, cà léfa dela 472 fl. 50 cr. ö. W. se se marésca

*) Acésta epistola si ceea ce urmédia arata la lumin'a dilei adeveratele cause mai próspete ale amaratiunei sufletesci de care erá petrunsu Andreiu Murasianu in a. 1861. Maltratarea morale din partea gubernului de optu luni alui Miko si Kemény, o simtiá elu pàna in renunchi; se si necajiá, cà pe langa tóte incordarile nóstre nu amu fostu in stare de a'i castigá nici lui — nici altora functiunea de senatoru in vreunu municipiu sasescu. Suferintiele sale de mai inainte inca'i erá in memoria prospeta. Elu isi perdù tóta patienti'a si cadiù cu spiritulu.

Red.

Romani'a astfelu voiesce a satisface punctului 44 din conventiunea de Berlinu, cà modifica punctulu 7 din constitutiune intr'acolo, cá toti aceia, cari sunt inpamenteniti in Romani'a se se bucure de tóte drepturile civile si politice, pre Jidovi ii privesce preste totu de straini, nu le ia inse calea si modulu spre a se poté face cetatieni romani. — Jidovulu cá si crestinulu póte petitioná pentru inpamentenire si acésta i se va dá si lui cá si crestinului.

Astfelu voiesce Romani'a a resolví cestiunea jidovésca, si cine cunósce inpregiurarile de ací, acela nu póte de càtu se aprobe acésta procedere prevedietóre si acomodata."

Deocamdata credemu a fi de prisosu a mai face vre-unu comentariu la aceste descoperiri ale compatriotului nostru magiaru, — inpamentenitu in liber'a Romani'a. — Mai eclatanta si plausibila reflecsiune asupra aberatiuniloru lui „Pester Lloyd" decàtu cum o face acésta corespondentia a d-lui Vandory, nime dintre ai nostri, nici unu diariu romanu nu i-o aru poté face.

Dar' lui „Hon" i si paru reu de acésta sinceritate, pentru aceea indata a dou'a di, adeca in Nr. urmatoriu 172 din 17 l. c. se si grabí a dá alta fatia lucrului, accentuandu in altu articolu de fondu totu in cestiunea jidaniloru: „cà cele desfasiurate in corespondenti'a publicata in numerulu precedente, — adeca in a lui Vandory se se considere numai cá vederi de ale celoru interesati din Romani'a (?!)" Vedi dómne cá si candu aru vrea se-lu scuse inaintea „Aliantiei israelite" pre bietulu corespondinte alu seu care din capulu locului a declaratu negru pe albu cà totu ce scrie este o afirmatiune basata pe esperintiele sale proprii si este purulu adeveru necontestabilu.

Asia isi intielege si isi inplinesce missiunea sa ministerialulu „Hon". Curtius.

Romani'a.

Revisuirea constitutiunii.

Proiectulu propusu de d. Braescu.

Art. 7. Insusirea de romanu este originala sau dobandita; ea se conserva si se perde potrivitu reguleloru statornicite de legile civile.

Este romanu originalu celu ce descinde din familie cu sange romanu, de origine traditionara, care este nascutu din parinti cetatieni romani si crescutu cu religiunea, limb'a si moravurile nationale ale acestei tieri.

Insusirea de romanu, la care se refere si art. 8 alu Constitutiunei, este singur'a, care concede drepturi comunale si politice, precum si dreptulu de a dobandi proprietate de imobile rurale si urbane; acésta insusire póte fi acordata strainului in conditiunile urmatóre:

A. Membrulu unei natiuni constituite de ori-care religiune, dintr'unu Statu esistentu organisatu, autonomu si de sine statatoriu, unde Romanulu are perspectiv'a si dreptulu a fi indigenatu, voindu se'si schimbe patri'a si se devina cetatiénu romanu, se va presentá, in persóna, la sonsiliulu de ministri, depunendu'i urmatórele acte:

a) O petitiune legalisata, prin care va declará dorinti'a si vointi'a sa de-a deveni cetatiénu romanu si de-a fi statornicitu in Romani'a, cerèndu a i se deschide calea pe care se ajunga a fi onoratu cu unu asemenea dreptu.

b) Acte in regula pentru starea sa civila.

c) Unu certificatu originalu dela ministeriulu de esterne alu patriei sale primitive, constatandu cà a avutu si a practicatu acolo, celu putinu diece ani, drepturile civile si politice; cà este liberu a emigrá dela aceea cetatienie si cà pàna la dat'a acelei liberari, candu s'a retrasu de acolo, nu a planatu asupra'i nici o péta pentru vre unu delictu séu crima si nici interdictiune séu falimentu.

d) Dovedi despre capitalurile, starea, professi'a séu messeri'a ce esercita; si

e) Unu certificatu dela primari'a comunei, unde si-a asiediatu domiciliulu realu, dupa venirea sa in tiéra.

Dupa inplinirea anului alu cincilea dela prim'a cerere, va presentá din nou consiliului de ministri o alta petitie legalisata, repetitóre declaratiei sale anterióre si cererii de a i se dá inpamentenirea, depunendu certificatulu primariei unde domiciliédia, doveditoriu intreprinderii cu care s'a ocupatu, onestitatea cu care s'a purtatu si cà in totu timpulu aceloru cinci ani trecuti, fara se recurga la vr'o protectie straina, a participatu la tóte darile si sarcinele catra statu, judetiu si comuna, pactidiandu totu-d'aun'a in relatiunile sale cu nationalii locali in societatea romana.

Dupa inplinirea a diece ani dela prim'a cerere, va presentá consiliului de ministri o ultima petitie legalisata, repetandu cererile anterióre si depunendu érasi unu certificatu in aceeasi regula dela primari'a locala care certificatu, de asta data va mai contienea incredintiarea, din partea primariului, cà solicitatoriulu indigenatului a doveditu prin faptele sale cà s'a indentificatu cu portulu si obiceiurile romane, cà a invetiatu a ceti si a scrie, ori, celu putinu, macaru a vorbi in destulu de bine limb'a romana, precum si daca densulu a desvelitu in decursulu stagiului sentimente de patriotismu romanu folositóre tierei.

Actulu prin care consiliulu de ministri va statuá asupra unei asemenea cereri, precum si tóte petitiile cu certificatele enumerate mai susu, voru fi inaintate cu Mesagiu Domnescu, mai antaiu Adunarii Deputatiloru si apoi a Senatului, la comissiunile caror'a solicitatoriulu va potea se se presinte séu se fia chiematu pentru orice constatare.

Admiterea cererii, adeca acordarea insusirei de romanu, la fia-care adunare, se face cu doue treimi de voturi din numerulu integralu care este hotarîtu pentru compunerea fia-carui Corpu Legiuitoriu.

Candu astfeliu ambele adunari voru fi hotarîtu acordarea insusiri de romanu, Domnulu, dupa avisulu consiliului de ministri, va potea acordá sanctionarea si promulgarea decretului de naturalisatiune ale carui consecintie, de dreptu, incepu din dio'a publicarii acestui decretu in „Monitoriulu Oficialu".

B. Stagiulu de diece ani se reduce la siése ani pentru strainulu in conditiile aretate mai susu la liter'a A, care s'ar fi casatoritu si ar avea copii nascuti cu o Romanca; in asemenea casu formalitatile sunt aceleasi cu derogare numai la termine, asia cà actele prescrise a se face la midiloculu stagiului se facu in alu treilea anu dupa prim'a cerere, ér' cele ulterióre se facu dupa inplinirea anului alu siéselea.

C. Pentru strainulu in conditiunile aretate la literile A si B, care dupa veritatea de notorietate publica, a facutu tierei servitie inportante, séu care au adusu in tiéra o industria, inventiuni utile séu talente distinse, ori a formatu in tiéra stabilimente mari de comerciu séu de industria, se póte reduce stagiulu la trei ani; formalitatile voru fi aceleasi prescrise la liter'a A, inplinindu-se unele la prim'a cerere, altele in alu douilea anu si cele ulterióre dupa incheierea anului alu treilea.

D. Pentru cá nascerea si crescerea unui neromanu pe teritoriulu tierei se'i faca perspectiva dreptului la inpamentenire, trebue urmatórele conditiuni:

a) Parintii sei se fi fostu cetatieni cu drepturi civile si politice ai unui statu esistentu organisatu, autonomu si de sine statatoriu si se fi locuitu diece ani in Romani'a; éra elu, fiiulu, nascutu si crescutu in tiéra, se fia in totulu identificatu cu limb'a, portulu si moravurile nationale romane.

b) Candu ast-feliu va fi, elu va declará, in anulu antaiu dupa ce a atinsu maioratulu, la consiliulu de ministri, printr'o petitiune legalisata, vointi'a sa de a nu urmá nationalitatea parintelui seu si cererea sa de a fi indigenatu in Romani'a, depunendu acte doveditóre cà intr'unesce conditiunile de mai susu si cà nu este consideratu cá supusu protectiunii straine subt care a fostu parintele seu.

Acordarea indigenatului, in casulu acesta, se dà fara stagiu, prin filier'a statornicita mai susu la liter'a A; ér' déca solicitatoriulu, pe langa iutr'unirea celorulalte conditiuni, va fi casatoritu si va avea copii nascuti cu o Romanca, atunci votulu Corpuriloru Legiuitóre, pentru acordarea indigenatului, este numai cu maioritatea absoluta ordinara.

E. Dreptulu de a deveni deputatu séu senatoru in Adunarile Legiuitóre, precum si dreptulu de a ocupá functiunile de ministru alu tierei, ori representantu alu tierei, séu administratoru ori directoru de scóla publica, séu judecatoriu la inalt'a curte de cassatiune, ori alta functiuue dintre acele inamovibile, séu primariu ori ajutoriu de primariu, aceste drepturi sunt acordate inpamentenitului, de ori-care categorie, numai pentru succesorii sei, adeca numai fiii sei, nascuti si crescuti romani, incepu, la maioratulu loru, a usá de atari drepturi, cá avendu densii deplina si perfecta insusire de nationalisati romani.

F. In respectulu art. 3 din Constitutie, care nu permite colonisarea Romaniei cu poporatiuni de ginte straina, prin urmare nici invasiuni deghisate de individi nomadi, fara capataiu si fara patria, se declara cà ori ce individu s'ar introduce in Romani'a fàra se aiba dreptulu de cetatiénu alu tierei de unde vine, prin urmare fara dreptulu, care deschide perspectiv'a la indigenare in Romani'a, este consideratu cá vagabondu, tractatu in consecintia si espulsu din tiéra conformu legiloru speciale.

Eventual'a participare a unoru asemeni individi la tóte datoriele, sarcinele si darile catra Statu, judetiu si comuna, precum si vechimea oplosirii in tiéra prin strecurari in ori ce modu si de orice feliu, nu creédia nici unu dreptu in favórea loru de a fi considerati cá indigeni si cu atàtu mai multu nu le creédia nici o perspectiva de a se incercá candu va se solicite vr'unu dreptu dintre acele ale cetatienii romane, si nici potu se se folosésca de vr'o protectiune straina ce ar cautá a si-o innová aici.

G. Numai pentru acésta una si singura data, se va derogá dela principiile statornicite la liter'a F, in favórea strainiloru aflati dejá in tiéra introdusi de mai nainte si standu fara vr'o positie regulata.

Strainulu de ori ce ritu séu confessiune religiósa, care va fi nascutu si crescutu in tiéra, esitu din parinti asemenea nascuti si crescuti in tiéra, déca nici elu nici parintii sei nu au recursu nici odata la vr'o protectie straina si au indeplinitu neincetatu fara nici o siovaire séu sustragere tóte datoriile, sarcinele si darile catra Statu, judetiu si comuna; daca este indentificatu in totulu cu limb'a, portulu si moravurile nationale romane; déca nu planédia asupra'i nici o pata pentru vr'unu delictu, crima, interdictiune ori falimentu; déca purtarea lui in tóte interprinderile a fostu onesta si déca a practisatu la nevoile publice cu nationalii tierii in societatea romana; unu asemenea strainu, care indeplinesce aceste conditiuni, va potea dobandi drepturile de cetatiénu romanu prin aceiasi filiera, cu acelasi stagiu si cu aceleasi conditiuni de probe, forme si procedure, statornicite la liter'a A, dispensatu fiindu numai de singur'a conditiune privitóre la possederea anteriora a cetatieniei vr'unui Statu.

Strainulu aflatu dejá in tiéra, care pe langa intr'unirea tnturoru conditiiloru de mai susu, va fi in vr'unu casu dintre acele aretate la literile B si C, sau care, servindu in armata, a luatu parte activa subt stégulu Romaniei in campulu resbelului purtatu de Romani'a, va potea fi dispensatu de ori ce stagiu, dobandindu insusirea de cetatiénu romanu prin aceiasi filiera si cu aceiasi regula prescrisa la liter'a A.

Terminulu in care va fi primita petiti'a legalisata cu cererea indigenatului dela ori-care din acei indicati aici, la liter'a G, este marginitu la siése luni de dile cu incepere din diu'a candu present'a lege va fi promulgata.

Inpamentenirea data unuia dintre acesti straini, pe temeiu de informatiuni false séu acte neintemeiate, póte fi revocata prin filier'a justitiei tierei, dupa o espressa contestatiune sprijinita cu probe.

H. Redacti'a anteriora a art. 7. din Constituti'a tierei, dela a. 1866, remane suprimata si legea presenta va servi cá art. 7 alu Constitutiei.

Ori-ce alte legi, regulamente si dispositii, contrarii legei de fatia, sunt si remanu abrogate.

Costinu Braescu.

NB. Restrictiunile si celelalte garantii de fondu forme si proceduri, ce le am descrisu in acestu alu meu proiectu de lege, mi se paru a fi indispensabile pentru economi'a nationalitatii romane; numai cu aceste garantii eu aderediu a se modificá redactiunea in vigóre astadi a art. 7 din Constitutie.

Catre acestea, urmédia se facu o singura mentiune

---

la 840 fl. v. a., ér' de rangu in decretu n'a fostu pomenire de locu decàtu cum ti-am disu, „fordito". Apoi nefiindu vorba de rangu, de sine se intielege, cà la Clusiu rangulu translatoriului a fostu si este class'a a 11 cancelistu, cum a fostu D. Bobu, de care se nu te indoiesci nimicu. Dara mie imi pare fórte bine, cà am scapatu asia usiurelu, cà-ci officiulu de translatoru imi erá de nesuferitu. Capatandu ceva coprindere in Brasiovu, cà se potu tienea cas'a'mi, nu a'si trece in Romani'a: cà-ci eu o sciu destulu de bine cum le mergu la ai nostri trebile acolo, insa „nevoi'a n'are voia." — Archiepulu Siulutiu nu vine la Sibiiu, cà-ci a mersu cestu de aici la elu. — La 15 Maiu au fostu de aici mai multi la Blasiu, la serbarea ceremoniei din 1848. Totu ce am intielesu, cà se a otaritu acolo mai insemnatu, ar fi invoirea pentru adunarea unui congressu nationalu din tóta Moarchi'a austriaca, pentrucà s'a determinatu cum audu a se petitioná la Imperatulu.

La Sibiiu au facutu sasii cu alegerea amploiatiloru romani si mai mare scandalu, decàtu in Brasiovu; cà-ci Vineri au alesu pe fratele Rosca, ginerele protopopului Panovits, juristu, nascutu in Seliste in suta, séu in comunitate, unde a respunsu 14 fl. v. a. cá cive, si Sambata erá se'lu aléga de Senatoru et Inspectoru peste Seliste. Omulu o avea cá a mana, si candu colo ce se vedi, remase cu c.... in balta, cà-ci D-lu Conradt Schmidt, procuratorele financialu, venindu numai in dilele trecute dela Vien'a unde fusese chiamatu, a sucitu treb'a in mijloculu votatiunei, càtu Rosca pentru neajunsulu voturiloru, a remasu pe josu. — !!!

Altu romanu Wladu Chioru din Bungard, vorbindu cu comitele, s'a intielesu cà se'si cumpere la Sibiiu ceva mosióra; elu de locu si cumpara inca in aceeasi di o fenatia cu 450 fl. v. a., cu sperantia cà va intrá in comunitate si la magistratu cá Senatoru, cà-ci este érasi juristu, si a fostu adjunctu judecatorescu; inse candu a mersu cu chartiile gata, sasii ilu detera pe usia dicundu, cà s'a pomenitu prea tardiu, si acum se póte apucá elu singuru, cá se 'si cosésca livad'a.

P'e Bologa la indreptatu comitele se mérga la vatr'a lui, unde s'a nascutu, la Nocrich, cà acolo ilu póte face si Kónigs-Richter, ma in Sibiiu nu!!! — Cu aceste recomandatu amórei D-tale celei fratiesci, si salutandu totu coprinsulu, inpreuna pe fratele Jacobu, remanu cu profunda stima, si pururea ascultatoriu

Alu multu pretiuitei D-tale celu mai sinceru

Muresianu m. p.

Clarissime Domine!

Brasiovu 29/3 1861 *)

Dela H. D. Comite Rosetti a sositu la Efori'a scóleloru gimn. romane din Brasiovu unu ursoriu, unde aduce aminte barbatiloru de litere, carii se apucara de traducerea opuriloru clasice romane, si cere pe lun'a viitoriului Maiu, cá la terminu, ce espira pentru Sweetoniu, si pentru Jornandes (Jordanes), cu tóte cà mie mi s'a datu acestu din urma dupa epistol'a D. Munteanu numai la 30/12 1861 si eu am primitu din man'a D-lui Puscariu abia 29/3 1862 pe Jordanes, latinesce, cá Tacitus alu D-tale cu note latine pede desuptu. Te rogu dara prea frumosu, se binevoiesci a 'mi midiuloci, cá se'lu potu predá tradusu deodata cu Tacitus.

Totulu e 13 cóle si $^1/_8$, prin urmare se póte lasá si radimá in omenia mea, care ce nu potu inplinii nu apromitu; éra déca Ill. S'a D-lu Conte nu ar binevoii a se multiumi cu acésta, atunci eu ilu rogu se faca bine se'si aléga pe altulu.

Cu aceste recomandandume buneivointiei D-Vóstre, si spuinduve, cà prea onor. familia a D-Vóstra se afla sanatósa si in pace, remanu cu profunda reverintia

Alu D-Vóstra prea obligatu

Andr. Muresianu m. p.

---

*) Din contestulu acestei epistole se vede limpede cà aci in anu este eróre. Acésta epistola nu e scrisa in 1861, ci din 29 Martiu 1862 adressata lui Baritiu la Bucuresci, unde se aflá elu pe atunci in missiune data de càtra municipalitate si de càtra tóte comunele din districtulu Barsei, spre a midiuloci la camere si la Domnulu tierei deschiderea unei cali ferate prin vreo strimtóre a Carpatiloru. A. Murasianu doria, cá Baritiu se se intieléga si cu C. Rosetti asupra traductiuniloru si se'i céra unu altu terminu, cum s'a si facutu.

Red.

aceia adica cà este discutabilu déca ar trebui, séu nu, a se adaoge la finele acestui proiectu de lege, urmatórea frasa:

„Fara inse a se prejudecá, pentru terminele pe „care sunt facute, ingagiamentele internationale, coprinse „in conventiunile de comerciu, care dejá sunt legiferate.“

Costinu Braescu.

Adeverulu asupra mortii principelui Louis Napoleon.

Raportulu locotenentului Carey.

„Dupa ce aflaiu cà Alteti'a Sa imperiala ar intreprinde la 1 Iuniu o recunóscere, spre a gasi unu locu pentru campamentulu dilei urmatóre, me oferiu a'lu insoti, de órece cunosceamu terenulu dintr'o escursiune de mai inainte. Cererea mi se acorda: inse in acelasi timpu fuiu avisatu de catra colonelulu Harrison a nu me amestecá de locu in ordinele principelui, de órece densulu (Harrison) doresce cá tóta onórea alegerii locului de campare se se cuvina principelui. Putinu inainte de plecare vediuiu cà nu se facusera pregatiri pentru nici o escorta si me adresaiu in acésta privintia maiorului de brigada alu cavaleriei. Primiiu ordinele necessare si la 9 óre si jumetate siése calareti de ai capitanului Bettington stau gat'a d'inaintea cuarthierului generalu. Porniramu deci cu acestia si cu unu Zulusu amicu. Pe de alta parte siése Basutosi din corpulu capitanului Shepstone aveau ordinulu de a ne insoti si inainte de a trece riulu sangerosu, tramiseiu dupa acesti ómeni. Solulu tramisu se intórse cu respunsulu, cà ei ne voru esi inainte pe cóst'a unui délu, intre colinele Incenzi si Itelezi. Atunci tramiseiu solulu inca odata, insarcinandu'lu se se intórca aducendu cu sine escort'a.“

„La flanculu nostru din drépt'a si din stang'a vedeamu despartiamente tari de tiraliori bazutosi. Ajungendu in valea dintre cele doue coline, ne lasaramu josu, de órece voiamu se fisamu cu compasurile nóstre positiunea catoru-va coline. Colonelulu Harrison veni calare si ne comunica, cà cavaleri'a generalului Marshall e gat'a de plecare.“

„Dupa ce se duse, propuseiu principelui se asteptamu restulu escortei. „Nu e de lipsa, respunse principele, cà-ci suntemu destulu de tari.“

„Dupa ce percurseramu o mila si jumetate, ajunseramu pe unu siru de coline stancóse si dominante, dincolo de riulu Iliotozi. Propuseiu se descalecamu aci; inse principele observa cà mai bucurosu ar voi se se oprésca in apropiarea riului. Ne opriramu aci o jumetate de óra, ocupandu-ne cu schitari si cu observatiuni cu ochianulu. Nezarindu pe nimeni, inaintaramu pàna intr'o vale la unu kraal*) si acolo descalecaramu, luandu sieile de pe cai. Nu luaramu nici o mesura de precautiune, de órece presupuneamu cà nu se afla Zulusi prin apropiare. Principele erá ostenitu si se intinse josu langa o coliba. Ómenii facura cafea, éra eu faceamu recunósceri cu ochianulu. La 3 óre si 35 minute propuseiu se plecamu. Alteti'a Sa imperiala respunse: „Se mai asteptamu diece minute“; inse dejá dupa cinci minute dete ordinulu cuvenitu. Eu trasmiseiu ordinulu mai departe si me duseiu se'mi aducu calulu dintr'o holda. Pusesemu dejá siéua pe elu si incalecasemu, candu audiiu pe Alteti'a Sa imperiala dandu ordinulu: „Gat'a de incalecare!“ Intorseiu capulu si'lu vediuiu cu peciorulu in scara. In acelasi timpu dedeiu ordinulu: „Incalecati!“ si zariiu, in momentulu candu ómenii se aruncau pe siei, fetiele negre ale Zulusiloru la o departare cá de 20 yardi, navalindu prin holde spre noi. Ei scósera unu strigatu si descarcara armele asupra nóstra, pe candu noi plecaramu in góna. Credeamu cà toti sunt calari si socotiiu cà e mai bine se trecemu de érba cea mare inainte de-a ne opri, de órece sciamu cà carabinele ómeniloru nu erau incarcate. Cunoscendu din esperiintia càtu de reu inpusíca Zulusii, nu me asteptamu cá cineva se fia ranitu. De aceia, apropiandune de unu tufisiu strigaiu: „Trebuie se ne adunamu pe cealalta parte! Veghiati la retragerea fiacaruia din noi!“ Candu me uitaiu inapoi, vediuiu cà o parte ne urmá, pe candu cealalta incercá a ne esi inainte pe la stanca, spre a ne taiá retragerea printr'o vale prin care trebuiá se trecemu. Intr'aceia eramu espusi unui focu aprigu si, dupa ce trecuramu tufisiulu, unulu din ómeni imi dise: „Me temu cà principele e ucisu.“ Me opriiu, me uitaiu inapoi, si, zarindu calulu principelui pe cealalta parte a tufisiului, ilu intrebaiu déca ar folosi ceva se ne intórcemu. Zulusii trecusera dejá preste loculu unde trebuise se cada si omulu imi aretá Zulusii cari cautau se ne incungiure pe la stanga. Asteptaiu pàna sosira si ceilalti ómeni si apoi alergaiu mai departe spre a cautá o trecetóre preste riulu Tombocho.“

Acestu raportu dovedesce, cà locotenentulu Carey a fugitu intr'unu modu rusinosu, fara a intórce macaru capulu, intrecendu in fuga pe soldatii ceilalti si parasindu fara rusine pe cameradulu seu de arme, pe principele neesperimentatu, supt ale carui ordine i-se poruncise se stea, precum si pe cei doui soldati cari si-au gasitu mórtea in acésta intemplare.

Depositiunile soldatiloru din escorta sunt inse deslusite, concordante intre ele si avendu tóta aparintia adeverului. Aceste depositiuni au fostu facute supt juramentu, in fati'a comissiunii de ancheta, presiediuta de maiorulu Marshall si constituita spre a aduná marturissirile celoru scapati cu viétia din acea espeditiune: locotenentulu Carey, sergentulu Willis, caporalulu Grubb, soldatii Letoga si Cochrane si Zulusulu care servea de caleuza.

Vomu reproducemu, dupa „la France“, unu resumatu alu acestoru depositiuni, dinpreuna cu reflesiunile pe care le face diariulu parisianu.

(Va urmá.)

*) Unu catunu de càteva colibe.

ACADEMIA ROMANA.

Sessiunea estraordinara.

Procesulu-verbalu Nr. 15.

Siedinti'a din 10 Iuniu st. v. 1879.

Siedinti'a se deschide la 9 óre a. m.

Procesulu-verbalu alu siedintiei precedente, dupa órecari rectificari, se verifica.

La ordinea dilei continuarea discutiunei asupra proiectului de statute ale Academiei.

Se dà lectura amendamentului propusu in siedinti'a trecuta de d-nii Ionescu si Stefanescu.

D. Odobescu sustiene redactiunea proiectului. Dupa amendamentulu propusu, d-sa argumentédia cà siedintiele ordinari séu septemanali, n'ar fi possibile, cà-ci de nu aru veni membri in numerulu indicatu, sau de ar lipsi numai unulu, atunci toti cei ce aru fi venitu aru fi paralisati de a face ceva. Acésta nu numai ar inpedecá ide'a dominanta de permanentia, dara ar face si nedreptate membriloru aceloru cari ar veni, cà-ci atunci ei aru perde si timpulu si dreptulu la diurna. Apoi lucru s'a prejudecatu prin votarea art. 5, care dice cà activitatea Academiei se esercità sau de corpulu intregu, sau de sectiuni, sau de comissiuni. Nu e bine a se restrènge cursulu activitatiei acestia subordinand'o la numeru, din contra se se lase tóta latitudinea pentru membrii cei mai activi. In cele din urma d-lui declara, cà admite a se adaogá, cà de nu voru fi membri in numeru mai mare siedintiele se se considere cá conferentiali.

D. Romanu dice, cà acestu articolu este din cei mai inportati, pentru cà din elu se prevede permanenti'a activitatiei Academiei, si din acésta causa crede cà trebue se se preciseze bine; de aceea propune se se intórca la comissiune spre a'lu redige din nou.

D. Babesiu observa, cà dupa ori-càte discutiuni s'au facutu, e vederatu cà adunarea inca nu e in destulu luminata: articolulu propusu de proiectu póte dá locu la interpetatiuni diverse. E de doritu a se precisá mai bine, de aceea sustiene propunerea d-lui Romanu.

D. Laurianu propune amendamentulu urmatoriu la al. 2 in josu.

„Siedintiele septemanale se tienu sau de intregulu corpu academicu, sau de sectiuni, sau numai de comissiuni; dilele si órele se voru determiná printr'unu regulamentu.

„Siedintiele ordinare septemanale se potu tiene in presenti'a unei treimi a membriloru actuali.

„Siedintiele sessiuniloru generali se potu tienea numai in presenti'a maioritatiei absolute a membriloru actuali“

In sustienerea acestui amendamentu, d-lui releva cestiunea diurneloru: se nu se confunde acésta cu valórea sau validitatea lucrariloru; cà-ci daca in aceste siedintie se va stabili a se luá resolutiuni seriése, apoi ele trebue se fia mai bine representate; numerulu de a treia parte crede cà este indispensabilu. Càtu despre diurne,d-lui afirma cà e dreptulu cá cei ce voru veni se le primésca.

D. Maiorescu, lasandu cestiunea diurneloru la o parte, arata scopulu siedintieloru acestora si missiunea ce o au in perspectiva. Nu'si póte esplicá nedumiririle de cari se ocupa unii din membri. Siedintiele acestea dice d-lui, nu au a lucrá cu conclusiuni; au a ascultá comunicatiuni, a face lecturi, a studiá diversele lucrari, si rolulu acesta póte se fia celu mai inportantu. Astfelu ele voru manifestá o activitate regulata.

D. Aurelianu sustiene cà siedintiele de septemana se se pota tienea cu ori-ce numeru de membri; cu atàta mai multu cà nu au a luá decesiuni de competinti'a sessiunei generale. In aceste siedintie se primescu si se citescu memorii; se trimitu sectiuniloru spre a le discutá, se facu comunicatiuni literarie si sciintifice. Asia se urmédia in o multime de societati literare si sciintifice si nu vede pentru ce s'ar urmá intr'altu feliu la noi. Marginindu-se numerulu membriloru, s'ar potea intemplá, cá Academi'a se tiena numai càteva de aceste siedintie, si cu modulu acesta caracterulu de parmanetia ar deveni ilusoriu.

Se deschide discutiunea asupra art. 10.

D. Stefanescu atrage atentiunea Academiei asupra acestui articolu, cà-ci de s'ar primi astfeliu ar atrage consecintie fórte grave: s'ar potea alege membri actuali onorari si corespondenti; s'ar potea decerne premii s. c. l. numai cu dóue treimi din a trei'a parte din numerulu totalu alu membriloru actuali, care din 36 este numai 12. Se vorbesce, este adeveratu, de esceptiuni; dara una din esceptiuni este art. 22, care se refere totu la art. 10; astfeliu cà 8 membri potu votá unu membru actualu. Acésta nu se póte admite.

Puindu-se la votu amendamentulu d-lui Laurianu dupa alineate, celu antaiu se admite si de comissiune si de maioritate, éra celu urmatoriu intr'unindu paritate de voturi, se amana a se pune la votu in siedinti'a de mane.

Se deschide discutiunea asupra art. 10 din proiectu, devenitu 11. Dupa putine esplicatiuni, in acordu cu comissiunea, se amendédia si se admite cu urmatórea redactiune:

„Decisiunile Academiei in siedintiele ordinare, atàtu ale intregului corpu, precum si ale sectiuniloru si comissiuniloru, se potu luá in genere cu maioritatea voturiloru membriloru presenti, atunci inse numai candu se afla fatia celu putinu o a trei'a parte, plus unulu din membrii actuali ai corpului, ai sectiuniloru, sau ai comissjuniloru.“

Órele fiindu inaintate, siedinti'a se ridica la 11 si jumetate óre.

Presiedinte *Ioanu Ghica.*

Secretaru ad-hoc, *G. Sionu*

Procesu-verbalu Nr 16.

Siedinti'a din 11 Iuniu st. v. 1879.

Siedinti'a se deschide la 9½ óre a. m.

Dupa lectur'a si verificarea procesului-verbalu alu siedintiei precedente, se comunica o adressa a d-lui I. Sioimescu, care inaintédia 35 esemplare din oper'a sa *Diurpane ultimulu decebalu alu Daciei* spre a se avea in consideratiune la concursulu premieloru Nasturelu, cá, *cartea cea mai bine scrisa* in anulu curentu.

La ordinea dilei discutiunea asupra proiectului de statute.

D. presiedinte aduce a-minte cà alianeatulu finalu alu articolului 9, votatu in siedinti'a precedenta, fiindu amendatu si amendatulu cadiendu prin paritate de voturi urmédia a se discutá spre a se complectá.

D-nii Cretiulescu si Babesiu sustienu, cà nu e necessitate a se completá, ci a se lasá astfeliu fàra nici o adaogire.

Se mai urmédia óre-cari discutiuni, dupa cari se admite redactiunea urmatóre: „Siedintiele urmatóre ordinare septemanale ale Academiei, sectiuniloru si comissiuniloru, se tienu cu numerulu membriloru presenti ori càti ar fi.“

La ordine, discutiunea se deschide asupra articolului 11.

D-nii Laurianu si Stefanescu propunu cá inainte de acésta se se intercaledie unu articolu nou relativu la maioritatea cu care se ia decisiunile principale in sessiunea generala. D-loru depunu unu amendamentu, care, dupa ce se combate de o parte din membri, se primesce dela d. Hasdeu unu sub-amendamentu. Dupa mai multe discutiuni ambele amendamente se inbina cu urmatórea redactiune:

„Art. . . . Decisiunile Academiei in sessiune generala se iau de regula cu maioritatea membriloru presenti inse discutiunile relative la alin. *b*, *d*, *e*, *f*, l_* si *m* din art. 7, nu se potu luá de càtu cu doue treimi a voturiloru membriloru presenti. In casu inse de a nu se potea obtienea doue treimi la votarea in doue siedintie consecutive, va fi de ajunsu in a trei'a siedintia votulu maioritatiei absolute.“

Acestu articolu subscrisu si sustienutu de domnii Stefanescu, Chintescu, Caragiani, Laurianu si Hasdeu, dupa mai multe deliberatiuni punendu-se la votu se primesce cu maioritate.

Art. 13 si 14 se primescu fàra discutiune.

La art. 15 relativu la alegerea presiedintiloru si vice-presiedintiloru, d. Stefanescu propune unu amendamentu, care cere se se dica cà, „acestia nu potu fi realesi de càtu dupa trei ani“, éra d. Romanu care cere se se dica numai cà: „potu fi realesi“. Ambele amendamente se punu la votu si se respingu; aricolulu intregu se votédia asia cum figurédia in proiectu.

La art. 16, relativu la alegerea secretariului generalu, d. Laurianu arata cà in comissiune emitiendu-se ide'a cà secretariulu se fia perpetuŭ, dupa esemplulu altoru Academii din Europ'a, d-lui nu s'a unitu, si atuncea comissiuninea a convenitu a admite septenatulu. Dara d-lui nu admite acésta innovatiune pentru cuventulu cà póte se aiba de resultatu inconveniente suparatóre, ci prefera a se mentienea dispositiunea statuteloru vechi a se alege adeca in totu anulu.

D. Maniu sustiene si se pronuntia pentru alegerea pe siépte ani.

D. Sionu se declara pentru propunerea domnului Laurianu.

D. Aurelianu combate argumentele de inconveniente. Nu crede cà acestea ar veni vre-o data, fiindu cà actiunea si activitatea secretariului generalu este prescrisa si precisata prin statute. Apoi este bine cá se se creedie o traditiune: secretariulu se represinte continuitatea permanentiei si a lucrariloru Academiei.

Inchidiendu-se discutiunea, se consulta adunarea si punendu-se la votu articolulu din proiectu se primesce cu maioritate.

Art. 18, 19 si 20 cari inchie partea I. a statuteloru cu óre-care mici rectificari de termini, se adoptédia cu maioritate.

Órele fiindu inaintate, siedinti'a se ridica la 11 si jumetate óre.

Presiedinte, *Ioanu Ghica.*

Secretaru ad-hoc, *G. Sionu.*

Sciri diverse.

— (Cerculariu.) „Telegrafulu rom.“ in numerulu seu 78 din 7 Iuliu st. v. publica unu cerculariu prin care se convóca conferentiele invetiatoriloru gr-or. pe diu'a de 10 Augustu a. c. Acele conferintie invatiatoresci, care voru dură 5 dile adeca pàna in 15 Augustu, se voru tienea in urmatórele localitati si adeca: 1. Sibiiu, 2. Alb'a-Iuli'a, 3. Dev'a, 4. Idicelu, 5. Cojocn'a, 6. Brasiovu, 7. Sighisiór'a, 8. Abrudu, 9. Fagarasiu, 10. Deju. De conducètori ai conferentieloru invetiatoresci pentru anulu acesta sunt denumiti: pentru cerculu Sibiiului, professorulu dela institutulu archidiecesanu pedagogico-teologicu Dimitriu Comsia; pentru cerculu Alb'a-Iuli'a, parochulu din Bucerdea-Vinósa Teodoru Popu; pentru cerculu Dev'a, invetiatoriulu si directorulu scólei din Hatiegu Vasiliu Florianu; pentru cerculu Idicelu, professorulu Pavelu Besia; pentru cerculu Cojocn'a, parochulu din Cojocn'a Teodor Ciortea; pentru cerculu Brasiovu, invetiatoriulu si directorulu dela scól'a capitala normala de acolo Georgiu Belissimus; pentru cerculu Sighisiór'a, invetiatoriulu si capelanulu de acolo Dimitriu Moldovanu; pentru cerculu Abrudu, professorulu George Parau dela gimnasiulu din Bradu; pentru cerculu Fagarasiu, parochulu din Gridu Iacobu Urdea; pentru cerculu Deju, invetiatoriulu si capelanulu din Borgo-Bistritia Simeonu Monda.

Obiectele ce voru fi a se desbate in conferentiele invetiatoresci pentru anulu acesta voru fi urmatórele:

1. Cari inprejurari inpedeca inca si astadi progresulu invetiamentului poporalu; apoi propuneri practice pentru delaturarea acelora.

2. Darea de parere spre compunerea unui planu de invetiamentu, prin care se se póta satisface articolului de lege XVIII din anulu 1879, privitoriu la invetiamentulu obligatoriu alu limbei magiare in scólele poporale romane greco-orientale din archidiecesa, care articolu de lege se alatura ací ·/. in mai multe esemplare spre studiare.

3. Pe ce cale si-ar poté invetiatorii scóleloru nóstre poporale insusi mai cu inlesnire cunoscintia limbei magiare in estensiunea prestinsa de lege.

4. De óre-ce in anulu trecutu cele mai multe conferentie invetiatoresci 'si-au esprimatu dorinti'a de a se constituí in reuniuni invetiatoresci, ba unele si-au si compusu statute si s'au constituitu, consistoriulu pentru a inlesní efectuirea intentiuniloru demne de tóta laud'a ale invetiatoriloru nostri pe de o parte, de alta parte pentru a se ajunge o uniformitate a statuteloru reuniuniloru, comunica ací sub ·//. unu proiectu de statute care consistoriulu 'l-a a aflatu mai corespundietoriu spre luare de basa pentru casulu, cà invetiatorii dela conferentiele invetiatoresci aru voí se se constitue in reuniune invetiatorésca.

5. Dupa deliberarea cuviinciósa si cu seriositate, precum se pretinde dela unu corpu maturu invetiatorescu a obiecteloru de sub punctele 1—4, se póte pune la ordine deslegarea si a altoru intrebari din sfer'a pedagogica-didactica, ce se voru propune de conducetoriu sau de altu membru alu conferentiei si se voru incuviintiá si admite la desbatere cu invoirea membriloru conferentiei.

— (Necrologu.) Julian'a Popu preotésa din comun'a Lepindea, inpartasita cu ss. taine adormi in Domnulu dupa unu morbu greu si indelungatu, in 4 Iuliu a. c. in etate de 49 ani. Inmormentarea a avutu locu in 6 l. c. Fia'i tierin'a usióra!

— (Inmormentarea principelui Napoleon) alu carui cadavru a fostu adusu in Angli'a, a avutu locu intre mari pompe funebrale in 12 Iuliu la Chislehurst.

— (Magiarisare.) Precum citimu in ministerialulu „Pester Lloyd,“ ministrulu ungurescu de culte si instructiune a escrisu unu premiu de 700 fl. v. a. pentru publicarea unei „Liturgie gr. cath. in editiune autentica magiara.“ Numitulu diariu lauda fórte acésta mesura pe care o numesce „unu bunu serviciu facutu ideei de statu magiaru.“

— (Economicu.) Din Monoru ni se scriu urmatórele: Tempulu pe aicea este fórte priinciosu economiei; ploua candu trebue, secerisiulu secariloru a inceputu; celelalte bucate dau cele mai bune sperantie; fenu in abundantia; vitele sunt cu pretiu bunu.

Contractulu Socialu.

De J. J. Rousseau.

(Urmare.)

Cartea a Dou'a.

Capitolulu I.

Suveranitatea este inalineabila.

Consecinti'a prima si cea mai inportanta, ce resulta din principiele stabilite pàna aci este: cà singuru numai vointi'a generala póte dirige fortiele Statului spre scopulu institutiunei sale, care este binele comunu; de órece déca opositiunea intereseloru particulare au facutu necessara infiintiarea societatiloru, apoi érasi numai acordulu acelorasiu interese le au facutu possibile. Tocmai aceea ce au comunu acele interese diferite constitue legatur'a sociala si déca nu ar esistá unu punctu in care se fia tóte interesele de acordu, nu ar potea esistá nici o societate. Prin urmare, societatea trebue se fia gubernata singuru numai prin acelu interesu comunu.

Afirmu deci, cà suveranitatea nefiindu altu, decàtu esercitiulu vointiei generale, nu se póte alienà nici-odata si cà suveranulu, care nu este decàtu o fiintia colectiva nu póte fi representatu, decàtu numai prin sine insusi: poterea póte fi transmisa, dara nu vointi'a.

In fapta, de si nu este inpossibilu cá o vointia particulara se fia de acordu in óresicare punctu cu vointi'a generala, totusi este inpossibilu cá unu astfeliu de acordu se fia durabilu si constantu, pentru cà vointi'a particulara, prin natur'a sa, tinde la preferintie. Si este inca cu multu mai inpossibile de a avea unu garantu pentru acestu acordu, chiaru si candu elu ar esistá in totudéuna, ce nu ar fi efectulu artei, ci alu intemplarii órbe. Suveranulu póte se dica: Eu voiescu acuma aceea ce voiesce cutare omu, séu aceea ce dice cà voesce, dara elu nu póte dice: aceea ce va voii maine acelu omu va fi si vointi'a mea, pentru cà este absurdu cá vointi'a se se incatusiese pentru viitoru si afara de aceea nu depinde dela nici o vointia se consimtia la unu ce contrariu binelui fiintiei voitóre. Déca unu poporu deci, promite simplu de a fi ascultatoru, prin acestu actu elu se disólve si perde calitatea sa de poporu. Indata-ce elu are unu domnu, nu mai este suveranu si din momentulu acela corpulu politicu este nimicitu.

Cu acésta nu se dice inse, cà ordinele siefiloru nu aru potea trece cá vointia generala, pàna ce suveranulu avendu libertate de a se opune nu o face. In unu astfeliu de casu, din tacerea universala se póte conchide la consimtiementulu poporului.*) Acésta va fi esplicatu pe largu.

Capitolulu II.

Suveranitatea este indivisibila.

Din aceiasi causa prin care suveranitatea este inalienabile este ea si indivisibila pentru-cà vointi'a séu este generala**) séu nu, ea séu este a intregului poporu séu numai a unei parti a lui. In casulu primu declaratiunea acestei vointie este unu actu de suveranitate si devine lege; in casulu alu douilea, ea nu este, decàtu o vointia particulara séu unu actu de magistratura, celu multu unu decretu.

Inse politicii nostri, nepotendu divide suveranitatea in principiulu seu, o dividu in obiectulu seu: ei o inpartu in fortia si in vointia; in poterea legislativa si in poterea esecutiva, in dreptulu de inpositu, de justitie si de resbelu, in administratiune interna si in poterea de a tractá cu strainulu: aci confundandu tóte aceste parti, aci separandule. Ei facu din suveranu o fiintia fantastica si fragmentara, ce samana cá si candu ar voi se compuna pe omu din mai multe corpuri, din care unulu se aiba numai ochi, alu douilea numai bratie si altulu numai pecióre si nimicu mai multu. Se dice, cá siarlatanii din Japoni'a desmembrédia unu copilu in vederea spectatoriloru, dupa aceea aruncandu tóte acele membre unulu dupa altulu in aeru facu cá copilulu se cadia érasi viu si intregu la pamentu. Cam acestea sunt apucaturile de prestidigitatori ale politiciloru nostri; dupace au desmembratu corpulu socialu, prin o apucatura de escamatori demna de unu tergu (bilciu) apoi aduna érasi bucatile de nu póte sci niminea in ce modu o facu.

Acésta eróre vine de acolo, cà nu si-au facutu notiuni clare despre auctoritatea suverana si cà au consideratu cá parti ale ei, acelea ce nu sunt de càtu emanatiunile ei. Astfeliu de esemplu, actulu de a declará resbelu si acela de a incheiá pace au fostu considerate cá acte ale suveranitatii, ce nu póte fi, de órece fiacare din aceste acte nu este o lege, ci simplu numai aplicatiunea legei, unu actu particularu, care determinédia casulu in care se se aplice legea, precum se va vedea claru, candu va fi ficsata ide'a legata de cuventulu lege.

Urmarindu in acelasiu modu si celelalte divisiuni, apoi s'ar aflá, cà de càteori crede cineva cà vede suveranitatea inpartita se insiéla; s'ar vedea mai departe, cà drepturile care se considera cá parti ale acelei suveranitati sunt tóte subordinate si presupunu totudeauna o vointia suprema, acarei esecutare o conditionédia acele drepturi.

Este inpossibilu a spune, càta obscuritate au aruncatu acésta lipsa de esactitate, asupra decisiuniloru facute de auctori in materie de dreptu politicu, candu ei au voitu se judece dupa principiele stabilite de ei, asupra drepturiloru respective ale regiloru si ale popóraloru. Ori cine póte vedea in capitolulu III si IV alu carti prime alui Grotius,*) cum acestu barbatu savantu si traducètorele seu Barbeyrac se incurca si se retacescu in sofismele loru, de frica cá se nu dica prea multu séu prea putinu pentru scopulu loru si de a ofensá interese pe care aveau se le conciliedie. Grotius refugiatu in Franci'a, nemultiumitu cu patri'a sa si voindu a curteni pe regele Ludovicu XIII, caruia i-au si dedicatu cartea sa, nu crutia nemica, pentru de a despoiá pe popóra de tóte drepturile loru, pentru de a investi cu ele pe regi, prin tóta art'a possibila. Acésta ar fi fostu si dupa gustulu traducètorelui Barbeyrac, care si-au dedicatu traducerea sa regelui Angliei George I. Dara din nefericire alungarea lui Iacobu II, pe care elu o numesce abdicare, ilu fortiá a fi cu reserva, a se coti si a cautá preteste, pentru cá se nu declare pe regele Wilhelm de unu usurpatoru. Déca acesti doui scriitori aru fi adoptatu adeveratele principii, tóte dificultatile aru fi inlaturate si ei aru fi totudeauna consecinti; dara ei atuncea aru fi trebuitu se spuna tristulu adeveru si n'aru fi curtenitu decàtu numai poporulu. Dara cu adeverulu cineva nu i'si face carier'a si poporulu nu are de datu nici ambasade, nici catedre, nici pensiuni.**)

*) Séu si la incapabilitatea de a avea o vointia nedependinte, candu poporulu este intimidatu, coruptu séu terorisatu prin unu gubernu despoticu séu prin o reactiune usurpatóre, ce'i au surprinsu vointi'a.

Not'a Traduct.

**) Pentru cá vointia se fia generala nu este totudéuna de lipsa cá ea se fia unanima, este inse de lipsa cá se fia numerate tóte vocile. Ori ce eschidere formala distruge generalitatea.

Not'a lui J. J. Rousseau.

*) Opulu seu intregu cunoscutu subt titlulu „De jure belli et pacis“, au fostu multu tempu consideratu cá codicele dreptului gintiloru.

Not'a Traduct.

**) Esemplulu celu mai elocinte pentru acésta este insusi nemuritoriulu J. J. Rousseau, care pentru adeverurile proclamate, au suferitu esiliulu si persecutiunile cele mai neomenóse, pàna ce muri in miserie la Ermenonville langa Paris. Not'a Traduct.

Telegrama particulara a „Observatoriului.“

— Bucuresci, 23 Iuliu 1879. Ministeriulu reconstruitu: **Ioanu Bratianu** presiedinte si culte, **Cogalniceanu** interne, **Boerescu** esterne, **Kretiulescu** lucrari publice, **Sturdza** finantie, advocatu **Stolojanu** justitie, colonelu **Lecca** resboiu. Combinatiunea acésta place.

Anunciu inportantu. (76) 6—6

La fabric'a Crucereas'a, districtulu Muscelu (Romani'a), aprópe de Campu-lungu, sunt

de vendiare 600 porci mari,

ingrasiati fórte bine, carii se potu taiá pentru macelarie, slanina, untura e. t. c. Doritorii se potu adressá chiar' la numit'a fabric'a.

Depuneri

de (81) 2—4

capitale pentru fructificare

se primescu la institutulu subsemnatu

cu $5\frac{1}{2}$% interese fara denunciare, potendu-se ridicá depunerea ori-candu la momentu;

cu 6% interese sub conditiunea, de a se denunci'a institutului ridicarea depunerii cu 3 luni inainte;

cu $6\frac{1}{2}$% interese cu conditiunea, de a se insciintiá ridicarea cu 6 luni inainte.

Interesele incepu in dio'a, care urmédia dupa dio'a depunerei capitalului si incéta cu dio'a premergatóre dilei, in care se ridica depunerea cu acelu adaosu inse, cà numai dupa acele capitale se dau interese, care stau depuse la institutu celu putinu 15 dile.

La dorinti'a deponentelui se potu stabili in dio'a depunerei capitalului si conditiuni speciali de esolvire, cari se insémna apoi in libelu si in cartea depuneriloru institutului. In atare casu restituirea depunerei urmédia dupu aceste modalitati speciali.

Depunerile tramise prin posta pe langa comunicarea adressei deponentelui se resolvu totu-déuna in dio'a primirei.

Asemenea se potu efectui prin posta denunciari si radicari de capitale.

Sibiiu in 11 Iuliu 1879.

„Albin'a“

Institutu de creditu si de economii.

Editoru si redactoru respons. **G. Baritiu** in Sibiiu.

Tipariulu lui **W. Krafft** in Sibiiu.